

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації
на тему «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх
психологів» здобувача ступеня доктора філософії
Лункова Олексія Михайловича
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Публічна презентація проведена на кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

20 листопада 2025 року, протокол № 7

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. У сучасних умовах соціально-політичної нестабільності, зростання психоемоційного навантаження, воєнних викликів та кризових явищ у суспільстві, особливої уваги набуває питання збереження й зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я. Психологи, як фахівці, які працюють із психічним станом людини, не лише надають допомогу іншим, а й самі потребують відповідного рівня сформованої здоров'язбережувальної компетентності. Вона є запорукою їхньої професійної ефективності, емоційної стійкості, здатності до саморегуляції та уникнення професійного вигорання. Здоров'я психолога є важливою умовою якісного виконання професійних обов'язків, адже міжособистісна взаємодія, емпатія, здатність до активного слухання, професійна рефлексія потребують значних ресурсів. Відтак, формування в майбутніх психологів навичок самозбереження, відповідального ставлення до особистого психофізичного стану, знань про психогігієну та методи профілактики емоційного виснаження є необхідною складовою професійної підготовки.

За результатами аналізу особливостей фахової підготовки майбутніх психологів, а також опитування випускників і науково-педагогічних працівників, встановлено, що у значної частини здобувачів (понад 56 %) недостатньо сформована цілісна система спеціальних знань, умінь, навичок і практичного досвіду, необхідних для якісного виконання завдань, пов'язаних зі здоров'язбережувальною діяльністю. Такий стан справ послаблює фаховий потенціал їхньої майбутньої професійної діяльності та ускладнює реалізацію психологічної підтримки, профілактики й супроводу здоров'я клієнтів. Результати опитування підтвердили наявність суттєвих прогалин у професійній підготовці майбутніх психологів, а саме: недостатнє володіння фаховою термінологією, труднощі у поясненні алгоритмів розподілу фізичного і психоемоційного навантаження, невміння формулювати чіткі інструкції, обмежене використання психологічних засобів і методів навчання, недостатнє знання методик зміцнення й профілактики ментального здоров'я, слабка здатність застосовувати попередній досвід психологічної практики, невміння регулювати власне психоемоційне навантаження і проводити моніторинг та

самоаналіз результатів діяльності тощо. Усе це зумовлює необхідність наукового обґрунтування теоретичних і організаційно-методичних засад підготовки майбутніх психологів до реалізації здоров'язбережувальної діяльності та розроблення ефективних педагогічних механізмів формування здоров'язбережувальної компетентності.

Проблематика формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів ґрунтується на широкому міждисциплінарному полі наукових розвідок, що охоплюють питання професійної підготовки, розвитку мотиваційно-ціннісної сфери, організації здоров'язбережувального освітнього середовища та особливостей психологічної діяльності в умовах підвищеного стресу. Сукупність проаналізованих праць забезпечує комплексне теоретико-методологічне підґрунтя для дисертаційного дослідження, дає змогу окреслити структуру та зміст здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів, а також визначити оптимальні педагогічні умови та розробити модель її формування.

Вивчення й аналіз теорії та практики підготовки майбутніх психологів дали змогу з'ясувати, що розв'язання окреслених проблем гальмують *суперечності* між: зростаючими вимогами до збереження і підтримання психофізичного здоров'я фахівця у сфері «людина – людина» та недостатнім рівнем сформованості здоров'язбережувальної компетентності у студентів психологічних спеціальностей; необхідністю професійного самозбереження психолога як умови ефективної допомоги іншим та обмеженими здоров'язбережувальними знаннями, уміннями та ставленнями здобувачів; усвідомленням значущості здоров'я в професійному житті та низьким рівнем мотивації студентів до застосування здоров'язбережувальних стратегій у власній практиці; потенційними можливостями ЗВО щодо забезпечення здоров'язбереження майбутніх психологів та відсутністю відповідних педагогічних умов та належного навчально-методичного супроводу для ефективності цього процесу; потребами в сучасних діагностичних методиках визначення рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів та недосконалістю діагностичного інструментарію, необхідного для ефективного моніторингу сформованості цієї якості.

Отже, актуальність розв'язання порушеної проблеми та недостатня розробленість окремих аспектів в педагогічній теорії та практиці, а також необхідність розв'язання зазначених суперечностей зумовили вибір теми дослідження: **«Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів».**

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана згідно з тематичним планом наукових досліджень Хмельницького національного університету «Психолого-педагогічна система становлення особистості фахівця» (ДР № 0114U005266), де роль автора полягала в обґрунтуванні педагогічних умов формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів в процесі фахової підготовки. Тема роботи затверджена на засіданні вченої ради Хмельницького національного університету (протокол № 3 від 31.10.2024 р.).

3. Наукова новизна одержаних результатів дослідження аргументована тим, що: *уперше* виокремлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів у процесі фахової підготовки (забезпечення позитивної мотивації здобувачів до здійснення здоров'язбережувальної професійної діяльності на основі сформованих ціннісних орієнтацій; створення особистісно орієнтованого освітнього середовища, спрямованого на формування культури здоров'я майбутніх психологів; використання в процесі фахової підготовки майбутніх психологів інтерактивних методів і технологій навчання, спрямованих на формування знань про здоров'я і розуміння основних положень здоров'язбереження; організація позанавчальної (самостійної) діяльності для набуття особистого досвіду здоров'язбережувальної діяльності); розроблено модель формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів; *уточнено* зміст поняття «здоров'язбережувальна компетентність майбутніх психологів»; *удосконалено* критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, операційно-поведінковий) сформованості здоров'язбережувальної компетентності; *подальшого розвитку* набули методологічні підходи (загальнонаукові і конкретно-наукові), принципи навчання, зміст, форми і методи формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що проаналізовано й уточнено ключові поняття дослідження («здоров'я», «здоров'язбереження», «культура здоров'язбереження», «здоров'язбережувальна діяльність», «здоров'язбережувальна компетентність»), обґрунтовано їхній взаємозв'язок. Здоров'язбережувальну компетентність майбутніх психологів витлумачено як особистісне утворення, що інтегрує знання про здоров'я і здоровий спосіб життя; ціннісні орієнтації та мотиви, що мають здоров'язбережувальну спрямованість; уміння і навички, необхідні для збереження власного здоров'я та здоров'язбережувальної професійної діяльності. Розроблено й упроваджено навчально-методичне забезпечення для підготовки майбутніх психологів у контексті формування здоров'язбережувальної компетентності в межах вивчення дисциплін: «Психологія здоров'я та психогігієна», «Психологія стресу», «Основи психотерапії», «Основи клінічної психології»; методичних рекомендацій до практичних робіт з дисципліни «Основи тренінгової роботи та коучинг». Теоретичні положення і висновки дослідження можуть бути використані в освітньому процесі ЗВО для вдосконалення змістового, процесуального та навчально-методичного компонентів підготовки майбутніх психологів, а також окреслення траєкторії їхнього індивідуального професійного розвитку.

5. Використання результатів роботи. Основні результати дослідження впроваджено в освітню діяльність Хмельницького національного університету (довідка № 035/156 від 07.10.2025 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/29 від 17.10.2025 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 1195/01.03-33 від 24.10.2025 р.),

Волинського національного університету імені Лесі Українки (довідка № 03-24/03/3342 від 22.10.2025 р.).

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Усі подані в дисертації наукові результати отримано автором самостійно. У публікаціях, написаних у співавторстві, дисертанту належать: у статті «Лунков, О., & Міхеєва Л. (2024) Здоров'язбережувальна компетентність як ключова компетентність майбутніх психологів. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, 4, 20–25» здобувач визначив сутність здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів та узагальнив психолого-педагогічні напрацювання з проблеми дослідження; у статті «Міхеєва, Л., Лунков, О., & Гавловська, В. (2024) Розвиток соціально-психологічної компетентності в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій. *Psychology Travelogs*, 2, 3–93» – дисертант розкрив взаємозв'язок між розвитком соціально-психологічної та здоров'язбережувальної компетентностей, висвітлив роль емоційно-вольової саморегуляції, стресостійкості, емпатії та рефлексивності як чинників, що забезпечують гармонійний розвиток соціально-психологічної компетентності майбутніх фахівців; у методичних вказівках «Лунков, О. М., Антонова, З. О., Коцюк, О. О., Ханецька, Н. В., & Шеремет, А. М. (2025). Основи тренінгової роботи та коучинг: методичні рекомендації до практичних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С4 «Психологія». Хмельницький: ХНУ» – зміст і методичне забезпечення заняття «Стресостійкість та саморегуляція тренера».

Дисертаційна робота виконана на кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент **Міхеєва Людмила Василівна**.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота є результатом самостійних досліджень здобувача, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача. Основні результати дослідження представлено в 10 опублікованих працях, із них: 4 статті у наукових фахових виданнях України (категорія Б), 4 – у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій, 1 стаття, що додатково відображає результати дослідження, 1 методичні рекомендації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Лунков, О., & Міхеєва, Л. (2024). Здоров'язбережувальна компетентність як ключова компетентність майбутніх психологів. *Physical*

2. Лунков, О. М. (2025). Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів. *Вісник науки та освіти*, 4(34), 1358–1371. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4\(34\)-1358-1371](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4(34)-1358-1371)

3. Лунков, О. М. (2025). Навчально-методичне забезпечення формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів. *Суспільство та національні інтереси. Серія «Освіта / Педагогіка»*, 10(18), 199–211. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-200-212](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-200-212)

4. Лунков, О. М. (2025). Дослідження результативності педагогічних умов формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів. *Перспективи та інновації науки*, 10(56), 691–701. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-691-701](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-691-701)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Міхеєва, Л., & Лунков, О. (2023). Здоров'язберігаюча компетентність майбутніх фахівців соціономічних професій як наукова проблема. У *Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції* (С. 193–197). Хмельницький. <https://psy.khmnpu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/materialy-vseukrai%CC%88nskoj%CC%88-naukovo-praktychnoi%CC%88-konferenczii%CC%88-30.11.-2023-%E2%80%93-kopiyu.pdf>

6. Лунков, О. М., & Міхеєва, Л. В. (2024). Здоров'язбережувальна компетентність як ключова компетентність сучасного фахівця. У *Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (С. 267–269). Мукачево: Вид-во МДУ. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11093/1/A_cultural_approach_to_teaching_foreign_languages_in_a_modern_school.pdf

7. Лунков, О. М., & Міхеєва, Л. В. (2024). Здоров'язберігаюча компетентність майбутніх психологів. У *Молодіжна наука: інновації та глобальні виклики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених* (С. 671–672). Полтава: НУПІ імені Юрія Кондратюка. https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/events/conf/2024/mnigv/zbirnik_tez_konferencii_2024_ost.pdf

8. Лунков, О. М., & Міхеєва, Л. В. (2025). Профілактика емоційного вигорання майбутніх психологів через розвиток здоров'язберігаючої компетентності. У *Актуальні питання теорії та практики сучасної психології: виклики, перспективи та міждисциплінарні підходи: тези доповідей науково-практичної конференції* (С. 92–96). Черкаський державний технологічний університет. <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/18380/1/%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

9. Лунков, О. М., Антонова, З. О., Коцюк, О. О., Ханецька, Н. В., & Шеремет, А. М. (2025). *Основи тренінгової роботи та коучинг: методичні рекомендації до практичних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С4 «Психологія»*. Хмельницький: ХНУ.

10. Міхєєва, Л., Лунков, О., & Гавловська, В. (2024). Розвиток соціально-психологічної компетентності в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій. *Psychology Travelogs*, 2, 83–93. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-2-8>

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Лункова Олексія Михайловича «**Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів**», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх психологів», подану Лунковим О.М. на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іншомовної
освіти і міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету

Наталя БІДЮК